757/06

Den 9. oktober 2006 blev i sag nr. 68.144:

xxxxxxxxx xxxxxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxxxxx xxxxx xxxxx

mod

Industriens
Pensionsforsikring A/S
Nørre Farimagsgade 3
1364 København K

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der som led i et ansættelsesforhold har haft livsforsikring i Industriens Pensionsforsikring A/S, klager over selskabets afvisning af at udbetale invalidesum i anledning af et anmeldt tab af erhvervsevne.

Selskabet har afvist at udbetale invalidesummen med henvisning til, at kravet er forældet, samt at klagerens erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen på det tidspunkt, forsikringen var i kraft.

Det fremgår af sagen, at klageren er født i 1949 og har arbejdet som fabriksmedarbejder på en skofabrik i perioden fra den 17/3 1987 til den 9/10 1994. Som led i ansættelsesforholdet var hun omfattet af en pensionsordning, som gav ret til udbetaling af invalidesum ved tab af erhvervsevnen, hvis erhvervsevnen blev nedsat til halvdelen eller mindre af den fulde erhvervsevne.

Forsikringen ophørte med virkning fra den 1/11 1995.

Den 29/6 2005 udfyldte og underskrev klageren skadeanmeldelse til selskabet. Af skadeanmeldelsen fremgår bl.a.:

"

Hvilke sygdomme lider du af?	Forgiftning gennem opløsningsmidler, fortyndere og farver (se vedlagte bilag fra Arbejdsskadestyrelsen).		
Hvornår blev du syg?	Dato 23/8 '93	**Første sygedag?**	Dato 23/8 '93
Er du fuldstændig uarbejdsdygtig?	Svar ja eller nej JA	**Er du delvis uarbejdsdygtig?**	Forventet ugentlig arbejdstid
Arbejdede du på heltid før du blev syg?	Svar ja eller nej JA	**Hvis deltid - antal timer pr. uge?**	Timer
Er du opsagt på grund af sygdom?	Svar ja eller nej Nej se bilag fra E.	**Hvis ja - hvornår blev du opsagt?**	Dato
Forventer du at blive i stand til at arbejde igen?	Svar ja eller nej Nej	**Hvis ja - antal timer pr. uge?**	Timer

...

Er erhvervsskift, revalidering, fleks- eller skånejob overvejet?		Svar ja eller nej JA	
Hvis ja - hvad er planen på nuværende tidspunkt?		Plan Førtidspension	
Har kommunen rejst sag om førtidspension	Svar ja eller nej Nej	**Hvis ja - hvilken førtidspension?**	Timer
Hvis nej - hvorfor ikke?		Måske fordi arbejdsulykken sket i arbejdsperioden i Danmark.	
Er du indstillet til eller tilkendt førtidspension	Svar ja eller nej Nej	**Hvis ja - hvilken førtidspension?**	

...

Andre oplysninger, som du mener kan være af betydning for vores behandling af din ansøgning.	Har fået tilkendt 70 % uarbejdsdygtighed af Landesamt für soziale Dienste S.-H. i Tyskland (se bilag).

"

Af erklæring fra speciallæge i samfunds- og arbejdsmedicin S.D. dateret den 20/12 1996 fremgår bl.a.:

3. 68.144

"**Resumé**

47-årig tysktalende og tysk statsborger, der har arbejdet i Danmark siden 1987 blandt andet på skofabrik, hvor hun var udsat for forskellige kemikalier. I begyndelsen af 1990'erne udviklede hun hyppige voldsomme næseblødninger samt blærer i munden og forskellige tandforandringer. Søgte læge fra 1993 og fik på et tysk sygehus blandt andet konstateret leverpåvirkning, som man tilskrev de kemikalier, som hun var udsat for på sin arbejdsplads. Blev endvidere på grund af generne fra munden undersøgt hos tandlæge, der iværksatte omfattende tandbehandling, men der foreligger ingen beskrivelse af de objektive forandringer i cavum oris.

Holdt op på skofabrikken i 1994 og har siden fået det betydeligt bedre, idet hendes næseblødninger og gener fra munden er ophørt. Hun har dog stadigvæk tendens til hyppige og store blå mærker, når hun støder sig let.

Ved den objektive undersøgelse findes intet sikkert abnormt, bortset fra 3 ret store hæmatomer på venstre albue, knæ og på venstre hoftekam.

Der er lavet en omfattende laboratorie-screening. Eneste betydende abnorme fund var en forhøjet gammaglutamyltransferase, hvilket der også er fundet tidligere, samt ved sidste kontrol reduceret S-albumin og let forhøjet SR.

På basis af oplysningerne fra datablade over de produkter, som hun har arbejdet med, kan det konstateres, at hun har arbejdet med potentielt hepatotoksiske stoffer indeholdende blandt andet ethylacetat, methyl-ethyl-keton, cyclohexanon, isopropylalkohol, toluol m.m.
Desværre har det ikke været muligt præcist at få kvantificeret eksponeringen.

Konklusion

Sagen er kompliceret, og jeg kan på det foreliggende ikke nå til en endelig konklusion.

a) Patienten har nok arbejdet med potentielt hepatotoksiske stoffer, men omfanget af eksponeringen kan ikke bedømmes på det foreliggende.

b) Pt. har fået stillet diagnosen 'hepatopati' (leverlidelse) på et tysk hospital på basis af en række undersøgelser, som for mig er uoverskuelige, idet der tilsyneladende ikke er de samme traditioner for udredning af leverpatienter i Tyskland som i Danmark. Der er endvidere anvendt en række laboratorieundersøgelser, som ikke sædvanligvis anvendes her i landet.

C) I vore egne laboratorieanalyser finder vi abnorme parametre, som kunne tyde på leverlidelse, nemlig forhøjet gammaglutamyltransferase, lavt S-albumin og let forhøjet sænkningsreaktion. Øvrige levertal er derimod normale. Lavt S-albumin ses ved leverlidelser, men sædvanligvis først i sen fase, hvor man også vil forvente andre påvirkede leverparametre. Forhøjet gammaglutamyltransferase ses, foruden ved leversygdom, også ved alkoholindtagelse samt ved blandt andet visse knoglesygdomme. Pt. anfører, at hun kun har et meget begrænset alkoholforbrug, og hun er indskærpet alkoholabstinens forud for sidste blodprøvetagning. Alligevel steg gammaglutamyltransferase. Pt. oplyser endvidere, at hun lider af osteoporose (knogleskørhed), og at hun desuden indtager et hormonpræparat pga. overgangsalderproblemer. Om disse forhold kan påvirke gammaglutamyltransferaseaktiviteten i blodet, kan jeg ikke overskue. Da det er 2 år siden hun var erhvervsmæssigt eksponeret, kan dette i hvert fald ikke forklare stigningen."

Af erklæring fra professor, overlæge dr. Med. H. V. dateret den 27/5 1997 fremgår bl.a.:

"Konklusion:

Fru R har en let påvirkning af leveren, hvis årsag og art ikke kan fastslås på basis af de foretagne blodprøver. Der er i det ret brede undersøgelsesprogram ikke klinisk eller laboratoriemæssigt tegn på skrumpelever eller anden kronisk alvorlig leversygdom. Der er ikke ved den kliniske undersøgelse fundet holdepunkt for, at fru R. er invalideret af den lette leverpåvirkning.

Selvom fru R. har arbejdet med muligt levergiftige substanser, hvis langtidseffekter ikke med sikkerhed er kendt, er giftvirkning på leveren dog i langt de fleste tilfælde forbigående og ville være klinget af ved den aktuelle undersøgelse. En arbejdsskade som årsag til den lette leverpåvirkning er således mindre sandsynlig.

Jeg opfatter det under alle omstændigheder som afgørende, at der ikke er fundet tegn på helbredstruende leversygdom.

Problemerne vedrørende tilbøjelighed til blå mærker, og den forhøjede MCV er jeg ikke gået nærmere ind i."

Klageren har over for nævnet i skrivelse af 21/11 2005 nedlagt påstand om, at selskabet skal tilpligtes at udbetale månedlig ydelse eller et engangsbeløb som følge af de lidelser, klageren har pådraget sig, da hun arbejdede på skofabrikken. Til støtte for sin påstand har klageren bl.a. anført:

"Am 17.03.1987 habe ich bei A/S E. S. in … B. angefangen zu arbeiten.
Im August 1993 wurde ich des öfteren krank. Durch umfangreiche Untersuchungen haben die Ärzte festgestellt, dass es mit dem Arbeitsplatz zusammenhängt. Die ärztlichen Berichte zeigen Blutbildveränderungen, toxische Hepatopathi (vergiftungsbedingter Leberschaden), Spontanhämatomen, durch giftige Dämpfe und ein stark parodontalgeschädigtes Gebiss durch toxische Schädigung (siehe Anlagen der Ärzte Dr. med. S. und Dr. med. D.).
Alle weiteren Einzelheiten zum Arbeitsablauf finden Sie in den beigefügten Unterlagen und Schreiben an die Arbejdsskadestyrelsen.

Ich bin z.Zt. arbeitslos und auch NICHT arbeitsfähig.
Ich bin schwerbehindert zu 70 %.
Ich habe Frührente/Pension in Dänemark und in Deutschland eingereicht!"

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Til støtte herfor har selskabet i skrivelse af 7/10 2005 bl.a. anført:

6. 68.144

"C.R. blev optaget som medlem i Industriens Pension den 4. januar 1993. Bidragsbetalingen fra C.R.s arbejdsgiver, E., standsede igen den 6. oktober 1994 og pr. 1. november 1995 overgik C.R. til hvilende medlem (fripolice). C.R. er udtrådt af Industriens Pension den 31. december 1996. Pensionsbidraget var på 2,7 % da bidragene for C.R. standsede, og hun fik således alene ret til invalidesum, jf. medlemsfolderen (bilag ...). C.R. skriver i sin klage til nævnet, at hun ønsker enten en månedlig ydelse eller en sum, men da hun alene var omfattet af invalidesummen, vil der allerede af den grund ikke være mulighed for en månedlig ydelse.

Dækning i form af invalidesum fra Industriens Pension vil forudsætte, at der i forsikringstiden var opstået et varigt erhvervsevnetab af helbredsmæssige årsager i alle erhverv på mindst halvdelen, jf. forsikringsbetingelsernes § 8. Forsikringstiden sluttede som nævnt 1. november 1995, og da ansøgningen først er modtaget i Industriens Pension den 4. juli 2004, er der gået mere end 5 år efter en evt. dækningsberettiget forsikringsbegivenhed. Industriens Pension har derfor i brev af 16. september 2005 bemærket, at et krav under alle omstændigheder vil være forældet.
I anmeldelsen skriver C.R., at hun på sit arbejde hos E. var udsat for giftige dampe fra opløsningsmidler, fortynder og farver.

Industriens Pension har modtaget kopi af akter fra Arbejdsskadestyrelsen, og det fremgår af disse akter, at C.R. i 1995 anmeldte følgerne efter de giftige dampe som en arbejdsskade. Sine gener har C.R. i svar af 27. december 1995 til arbejdsskadestyrelsen (bilag ...) beskrevet som blærer i munden, næseblod, let til blå mærker og at blødninger kunne være vanskelige at standse. Hun skriver også, at hendes lever har taget skade. I beskrivelsen af sygdommen henviser C.R. til et bilag til spørgeskemaet, hvor det er anført, at der har været ca. 2 måneders sammenhængende sygemelding i 1993, en periode på ca. 2 måneder, og en på ca. 4 måneder i 1994 og hele 1995. Det er også anført, at C.R. fratrådte pga. sygdom, men i brev af 28. juni 1994 fra E. (bilag ...) er det dog anført, at C.R. blev afskediget grundet en produktionsomlægning.

Af de lægelige akter henvises til følgende:

Speciallæge i samfunds- og arbejdsmedicin S.D. har udarbejdet erklæring af 20. december 1996 (bilag ...). Under objektivt er det anført, at C.R. har et 'sund og alderssvarende udseende' og at hun ikke virker 'akut eller kronisk medtaget'. C.R. havde ved undersøgelsen den 18. september 1996 - ca. 1 1/2 måned før forsikringstiden sluttede - 3 blå mærker, der efter hendes egen forklaring var opstået dels ved, at hun havde stødt sig på et bord dels ved, at hun var faldet. Hun oplyste, at hun kun drak meget lidt alkohol. Der var ikke andre akutte eller kroniske hudforandringer. Der var heller ikke noget at bemærke vedr. puls og blodtryk. Respirationslydene var ligeledes helt normale. S.D. vurderede også muligheden for, at C.R. kunne have en leverlidelse, idet der i Tyskland var stillet en sådan diagnose. De undersøgelser der var gennemført i Danmark, kunne efter S.D.s vurdering tyde på en leverlidelse, men det var usikkert. Problemerne med blærer i munden, tandbesvær og næseblod var fuldstændig forsvundet efter påvirkningen fra de giftige dampe ophørte, den eneste tilbageværende gene var således, at C.R. havde let til blå mærker.
Professor, overlæge dr. med. H.V. har udarbejdet speciallægeerklæring af 27. maj 1997 (bilag ...) til Arbejdsskadestyrelsen. Det aktuelle problem beskrives som uspecifik træthed. C.R. kunne dog passe husholdningen, og havde ikke behov for at sove i løbet af dagen. H.V. har - ligesom S.D. - konstateret normale forhold. Der er lette forandringer i leveren, men H.V. fandt ingen holdepunkter for, at C.R. kunne siges at være invalideret af den lette leverpåvirkning. Der var heller ikke efter H.V.s vurdering holdepunkter for at antage, at C.R. var ved at udvikle en alvorlig leversygdom. Ved undersøgelsen oplyste C.R., at hun slet ikke drak alkohol. Problemerne med blå mærker har H.V. ikke undersøgt nærmere.

De tyske sociale myndigheder (Landesamt für soziale Dienste S.-H.) har i afgørelse af 31. maj 2005 (bilag ...) vurderet, at C.R. har en erhvervshindring (Grad der Behinderung) på 70 %. Af begrundelsen fremgår, at erhvervshindringen er opstået på grund af depression, alkoholisme og epilepsi.

Det fremgår af afgørelsen, at det er en genoptagelse af afgørelse af 30. maj 1997. Ved denne afgørelse (bilag ...) var der ikke oplysninger om depression, alkoholisme eller epilepsi, og erhvervshindringen blev vurderet til 30 %, hvilket ikke kunne give ret til offentlige ydelser.

Sagen har to gange været forelagt lægekonsulent, ledende overlæge på R. Amts Sygehus K. A.C., der begge gange vurderede, at der ikke var dokumentation for en erhvervshæmmende sygdom i hverken lever eller blod (bilag ...).

Til støtte for vores afgørelse gøres gældende

Principalt

- At et eventuelt krav om invalidesum fra Industriens Pension er forældet efter den absolutte frist på 5 år i forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1, da det var mere end 5 år siden forsikringstiden sluttede pr. 1. november 1995, da Industriens Pension modtog ansøgningen den 4. juli 2005,

- At C.R. ikke har været omfattet af ret til invalidepension, idet bidraget ikke udgjorde mindst 4,5 % af lønnen.

Subsidiært

- At det efter forsikringsbetingelsernes § 8, stk. 1, er en betingelse for udbetaling af invalidesum, at erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke er varigt nedsat med mindst halvdelen af erhvervsevnen i alle erhverv,

- At der alene er dokumentation for, at C.R. måske led af en leversygdom og, at C.R.s gener i form af næseblod, tandbesvær og blærer i munden fuldstændig er forsvundet efter hun ophørte med at arbejde på E., jf. bilag ...,

- At den mulige leversygdom - og at C.R. havde let til blå mærker - ikke har medført en varig nedsættelse af C.R.s erhvervsevne med mindst halvdelen i alle erhverv, jf. bilag ...,

- At der ikke er dokumentation for, at de lidelser, der senere gav C.R. ret til social pension fra de tyske myndigheder (depression, alkoholisme og epilepsi) var tilstede inden forsikringstiden ophørte 1. november 1995. Der er således ikke anført noget om hverken depression eller epilepsi i de lægelige akter fra den periode, og det fremgår direkte af bilag ..., at der ikke var noget væsentligt alkoholforbrug på dette tidspunkt."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 8. Invalidesum**

Den i pensionsbeviset fastsatte ret til invalidesum indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med 1/2 eller mere af den fulde erhvervsevne."

Nævnet udtaler:

På det foreliggende grundlag finder nævnet, at klagerens erhvervsevne ikke var nedsat i dækningsberettigende grad ved forsikringstidens ophør den 1/11 1995.

Nævnet har ikke herved taget stilling til spørgsmålet om forældelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann